

Datum
2019-09-13

Diarienummer
KFN-2019/203.72

Handläggare
Eliz Lindström
Tove Sandahl Fransson

Mottagare

Förvaltningsremiss av betänkandet Styrkraft i funktionshinderspolitiken, SOU 2019:23

Kultur- och fritidsförvaltningen har tagit del av förvaltningsremiss av betänkandet Styrkraft i funktionshinderspolitiken, SOU 2019:23 som kommunstyrelsens förvaltning remitterat. Kultur- och fritidsförvaltningen har följande synpunkter:

Sammanfattning

Kultur- och fritidsförvaltningen har för avsikt att i detta remissvar kommentera betänkandes förslag på styrning och uppföljning samt belysa de frågor som rör förvaltningens verksamhetsområde – kultur, idrott, folkhälsa och tillhörande lokaler. Förvaltningens svar kommer främst hantera behovet för personer med intellektuella och neuropsykiatriska funktionsnedsättningar då de har stort ohälsotal och är en prioriterad målgrupp.

Styrning och samordning

Det är av största vikt att politiken når ut i de verksamheter där målgruppen finns. Dialog på jämlika villkor och att kompetens- och kunskapsinhämtande sker från båda håll är ytterst viktigt för att politiken ska kunna få bäring på beslut och verksamhet även på kommunal nivå.

Uppföljning

Det är i dagsläget svårt för kommuner att få tillgång till statistik som ger en rättvis bild av målgruppens situation och kan användas i uppföljning och verksamhetsutveckling. Dock sker regelbundet en kvalitativ uppföljning i mötet med målgruppen, anhöriga och olika personalgrupper i verksamheten. Denna kommunala kunskap har möjlighet att bli ett bra komplement till det nya statistikområdet – funktionsnedsattas levnadsvillkor.

Kultur och idrott

Det finns möjlighet för målgruppen att uttrycka sig i olika kulturformer. Däremot saknas ofta kompetens om målgruppens behov i ledarskapet vilket kan påverka bemötandet gentemot deltagarna. Det finns stora brister i målgruppens möjligheter att aktivt delta i utvecklingen och att organisera sig i kultur- och fritidslivet. Det behövs utbildningar som passar för målgruppen med kognitiva funktionsnedsättningar så de kan göra sina röster hörda i föreningslivet. För att

HUDDINGE KOMMUN

Postadress
Huddinge kommun
Kultur- och fritidsnämnden
141 85 Huddinge

Besök
Sjödalsstorget 7

Tfn 08-535 300 00
Tfn vxl 08-535 300 00

www.huddinge.se

Datum
2019-09-13

Diarienummer
KFN-2019/203.72

funktionshinderpolitikens mål ska nås och målgruppen inte ska nedprioriteras behöver kommuner och regioner se över styrning och uppföljning av bidragsgivningen i dialog med föreningar och studieförbund. För bästa effekt bör detta perspektiv tas med i den nationella samordnarens arbete.

Offentliga lokaler och aktivitetsytor

Ofta fokuserar kommuner på fysisk tillgänglighet i utformandet av ovanstående anläggningar. Det är minst lika viktigt att anläggningarna görs tillgängliga för personer med kognitiva nedsättningar. Det kan handla om tydlig skyltning, färgsättning, kontrastering, akustik och ljusinsläpp.

Ekonomiska och juridiska konsekvenser

I många kommuner, även i Huddinge, ligger ansvaret utifrån bestämmelsen på kultur- och fritidsnämnden. Därför är det viktigt att i styrningen och uppföljningen av funktionshinderpolitiken ta i beaktande att även kultur- och fritidsnämnder i Sverige redan arbetar utifrån LSS och inhämta kunskap och kompetens även därifrån.

Beskrivning av ärendet

Regeringen har tillsatt en utredning för funktionshinderspolitiken med uppdrag att se över styrningen och uppföljningen av den nya funktionshinderpolitik som beslutades av riksdagen 2017. Uppdraget har resulterat i betänkandet Styrkraft i funktionshinderpolitiken, SOU 2019:23, vilken nu går ut på remiss. Kultur- och fritidsförvaltningen har fått i uppdrag att genom förvaltningsremiss yttra sig.

Betänkandet presenterar förslag på ny styrning och uppföljning med syfte att effektivisera genomförandet av politiken. Förslaget utgår från funktionshinderpolitikens fyra befintliga inriktningsområden och pekar ut sju samhällsområden, varav kultur är ett, som bör prioriteras i genomförande och uppföljning samt sju frågor, varav fritid och idrott är en, som genomgående ska prioriteras i både styrning och uppföljning. Jämställdhet och barnfrågor ska prioriteras inom alla samhällsområden.

Vidare föreslår betänkandet en ny styrform – samhällsstyrning eller *governance* vilken går ut på samverkan mellan såväl statlig myndighetsnivå som kommunal och privat sektor. För att nå en gemensam målbild krävs dialog kring genomförande av den nya politiken varför en nationell samordnare föreslås tillsättas.

Ett nytt statistikområde om funktionsnedsattas levnadsvillkor bör enligt utredningen inrättas inom SCB. Myndigheten för delaktighet bör ansvara för den övergripande uppföljningen och analysen av funktionshinderpolitiken. De utpekade myndigheterna med särskilt ansvar för funktionshinderpolitikens genomförande ska även ansvara för uppföljning och analys av det utifrån sina samhällsområden och därigenom utgöra basen i arbetet. Dock bedömer betänkandet vikten av samverkan mellan berörda aktörer, exempelvis kommuner, även i uppföljningen.

Datum
2019-09-13

Diarienummer
KFN-2019/203.72

Förvaltningens synpunkter

Kultur- och fritidsförvaltningen har för avsikt att i detta remissvar kommentera betänkandes förslag på styrning och uppföljning samt belysa de frågor som rör förvaltningens verksamhetsområde – kultur, idrott, folkhälsa och tillhörande lokaler. Förvaltningens svar kommer främst hantera behovet för personer med intellektuella och neuropsykiatriska funktionsnedsättningar då de har stort ohälsotal och är en prioriterad målgrupp.

Styrning och samordning

Betänkandets förslag på ny styrning i form av samhällsstyrning/governance anser förvaltningen är mycket bra då det är av största vikt att politiken når ut i de verksamheter där målgruppen finns. Dessa verksamheter finns bland annat inom kommunal verksamhet. Dialog på jämlika villkor och att kompetens- och kunskapsinhämtande sker från båda håll är ytterst viktigt för att politiken ska kunna få bäring på beslut och verksamhet även på kommunal nivå.

Förslaget om nationell samordnare anser förvaltningen är bra. En funktion som inte är direkt knuten till någon myndighet kan självständigt verka för och granska funktionshinderpolitikens effekt opartiskt och sakligt.

Uppföljning

Enligt utredningen ska SCB ges resurser att utveckla metoder att följa upp och utvärdera funktionsnedsattas levnadsvillkor. Det är viktigt för kommuner och regioner att få tillgång till bra underlag och statistik från statens myndigheter för att kunna driva frågan mot våra gemensamma mål tillsammans med såväl privata aktörer som civilsamhället.

Det är i dagsläget svårt för kommuner att få tillgång till statistik som ger en rättvis bild av målgruppens situation och kan användas i uppföljning och verksamhetsutveckling. Dock sker regelbundet en kvalitativ uppföljning i mötet med målgruppen, anhöriga och olika personalgrupper i verksamheten. Denna kommunala kunskap har möjlighet att bli ett bra komplement till det nya statistikområdet.

Kultur och idrott

Enligt betänkandet ska kultur genom Kulturrådet vara ett särskilt prioriterat samhällsområde för genomförandet av funktionshinderspolitiken och det övergripande målet för samhällsområdet ska vara att personer med funktionsnedsättning har jämlika möjligheter att uppleva, delta i och utöva konstnärlig och kulturell verksamhet.

Tidigare uppföljning visar att personer med funktionsnedsättning i mindre utsträckning tar del av kulturaktiviteter, på grund av de olika hinder som finns. (sid 165, 7.2.4)

Fritidsfrågorna har också nära anknytning till kulturområdet genom exempelvis kulturskolornas och bibliotekens verksamheter.

Uppföljning visar att tillgängligheten till fritidsaktiviteter för personer med funktionsnedsättning är begränsad och kan förbättras.

Unga med funktionsnedsättning deltar generellt mindre i föreningslivet

Datum
2019-09-13

Diarienummer
KFN-2019/203.72

och motionerar också mindre än andra. (sid 184 7.3.4)

Förvaltningen menar att det i dagsläget finns möjlighet för målgruppen att uttrycka sig i olika kulturformer. Däremot saknas ofta kompetens om målgruppens behov i ledarskapet vilket kan påverka bemötandet gentemot deltagarna. Löpande kompetensutbildning är avgörande i verksamhetsutvecklingen. Det största hindret är inte vilja och utbud utan hindren att kunna ta sig till aktiviteten. De flesta i målgruppen med intellektuella funktionsnedsättningar kan inte ta sig till en aktivitet själva utan behöver stöd både i resan och i aktiviteten, vilket det ofta inte finns resurser till idag.

Enligt FN-konventionens artikel 30 ska personer med funktionsnedsättning ha möjlighet att organisera, utveckla och delta i idrott och rekreation som är särskilt anpassade för målgruppen. Här ser vi stora brister i målgruppens möjligheter att aktivt delta i utvecklingen och att organisera sig i kultur- och fritidslivet. Att bli lyssnade på. Det behövs utbildningar som passar för målgruppen med kognitiva funktionsnedsättningar så de kan göra sina röster hörda i föreningslivet.

Det finns idag god kunskap och bra utbildningsmaterial om ledarskap och bemötande inom funktionshinderrörelsen. Dock bedrivs den största delen av kultur- och fritidsaktiviteterna i Sverige av den ideella sektorn med offentligt stöd. Inom föreningslivet bedrivs i regel verksamheten genom ideellt arbete varför tid för annat än själva verksamheten många gånger är en brist. För att funktionshinderpolitikens mål ska nås och målgruppen inte ska nedprioriteras behöver kommuner och regioner se över styrning och uppföljning av bidragsgivningen i dialog med föreningar och studieförbund. För bästa effekt bör detta perspektiv tas med i den nationella samordnarens arbete.

Offentliga lokaler och aktivitetsytor

Den nationella funktionshinderpolitiken ska säkerställa att personer med funktionsnedsättning har tillgång till kulturinstitutioner, idrottsanläggningar, rekreationsanläggningar och turistanläggningar.

Ofta fokuserar kommuner på fysisk tillgänglighet i utformandet av ovanstående anläggningar. Det är minst lika viktigt att anläggningarna görs tillgängliga för personer med kognitiva nedsättningar. Det kan handla om tydlig skyltning, färgsättning, kontrastering, akustik och ljusinsläpp.

Andra ytor som ofta glöms bort ur tillgänglighetssynpunkt är spontana aktivitetsytor. Till dessa hör utegym, utomhusscener för dans, badplatser, vandringsleder med mera. Dessa skall vara tillgängliga för alla och universell utformning skall vara normen såväl ur fysiska som kognitiva behov.

Ekonomiska och juridiska konsekvenser

Utbudet idag för personer med funktionsnedsättning har aldrig varit större. Det som kräver ekonomiska resurser är främst ledsagare/stödpersoner samt utbildning för bättre bemötande. Delaktighet kostar och om målgruppen ska få sina

Datum
2019-09-13

Diarienummer
KFN-2019/203.72

rättigheter att uttrycka sig tillgodosedda krävs resurser och förståelse för den nya politikens krav.

I lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) finns en bestämmelse om att kommuners uppgift att verka för att det allmänna fritids- och kulturutbudet blir tillgängligt för personer i lagens personkrets. I många kommuner, även i Huddinge, ligger ansvaret utifrån bestämmelsen på kultur- och fritidsnämnden. Därför är det viktigt att i styrningen och uppföljningen av funktionshinderpolitiken ta i beaktande att även kultur- och fritidsnämnder i Sverige redan arbetar utifrån LSS och inhämta kunskap och kompetens även därifrån.

Anneli Fällman
Kultur- och fritidsdirektör

Tove Sandahl Fransson
Kulturstrategisk enhetschef

Förvaltningsyttrande delges

Klicka eller tryck här för att ange text.